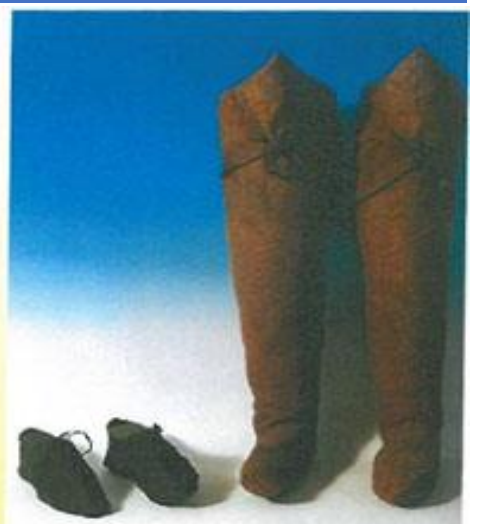

MINOSLEKSER UKE 4

NORSK

NORSK

Denne uken bruker vi samfunnsfag-tekster i norsk-leksene.

Middelalderen 1

Husene i middelalderen bestod av ett stort rom.

Midt i det store rommet hadde de et ildsted.

På ildstedet kokte de maten.

Dette ildstedet varmet også opp huset.

Huset hadde en åpning i taket.

Gjennom dette hullet gitt røyken fra ildstedet ut.

Denne åpningen fungerte derfor som en pipe.

Grøt var den vanligste matretten i middelalderen.

Grøten ble spist til alle måltider.

De som hadde en hagefleck, kunne spise litt grønnsaker.

En sjelden gang spiste de kjøtt.

Kjøtt og fisk ble saltet eller tørket.

Dette for at maten ikke skulle råtne.

I dag kan vi jo tenke på pinnekjøtt, spekeskinke, klippfisk og tørrfisk.

Disse matvarene er saltet
tørket for at de skal "holde
seg."

og

Lekse til tirsdag.

Øveord: ildsted

Les fem ganger. Les
minst 2 ganger høyt.

Gjør oppgavene 1-3

1. Svar på spørsmålene. Husk å bruke hele setninger.

Hva var den vanligste matretten i middelalderen?

Den vanligste matretten i middelalderen var

Hvor kokte de grøten?

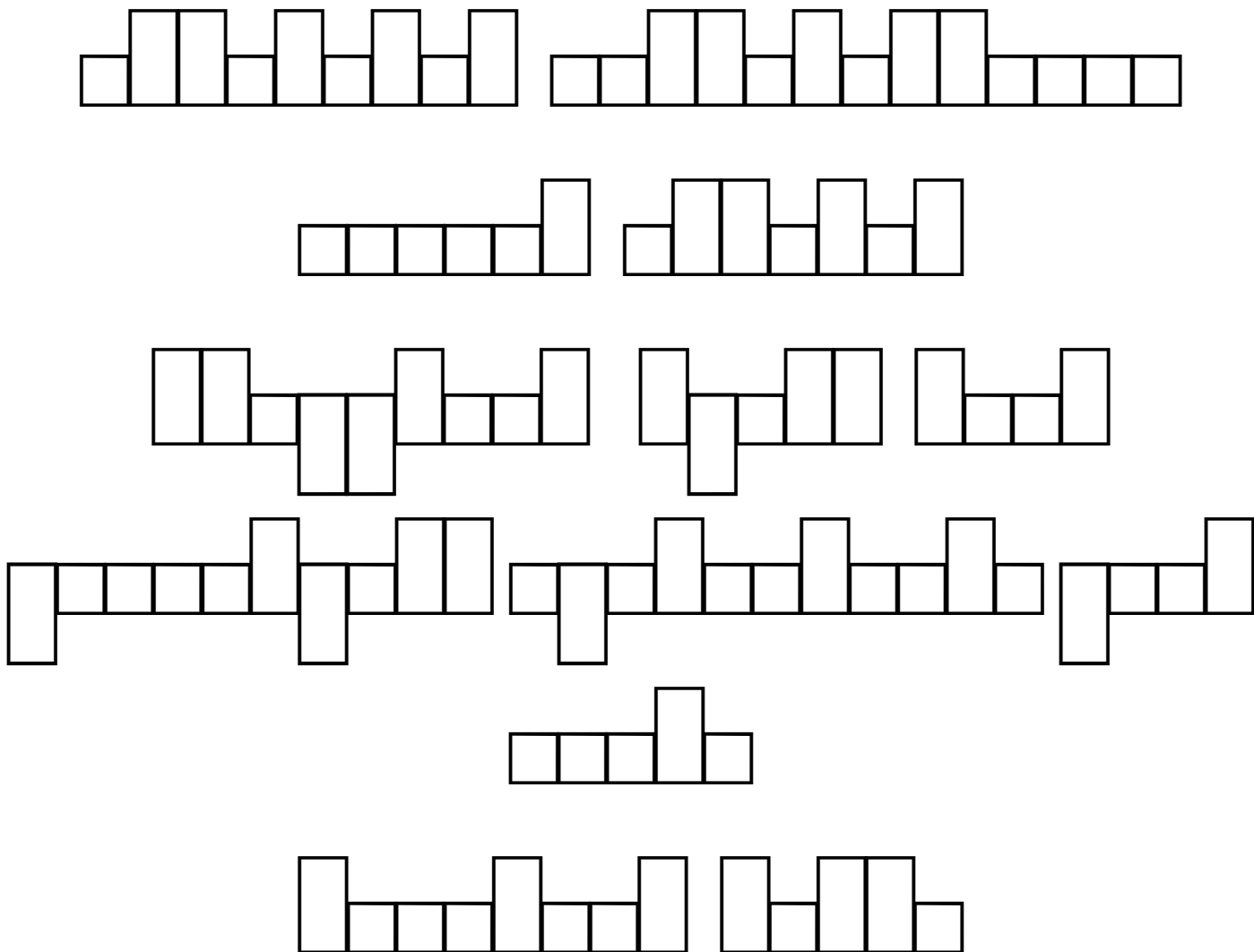
Hvor tror du familien samlet seg på kalde vinterkvelder?

Hvorfor tørket de kjøttet og fisken?

2. Skriv ned minst 6 nøkkelord fra teksten

3. Sett ordene i boksen inn i riktige silhuetter.

middelalderen mørke rommet ildsted kokte ildstedet kjøtt fisk
pinnekjøtt spekeskinke klippfisk tørrfisk grøt

Klær i middelalderen

Kvinnene hadde en lang kjole med belte på seg.

Utenpå kjolen hadde de en kappe.

På hodet kunne kvinnene ha et skaut eller hette.

Mennene hadde en kort kjortel. (kort skjorte)

Mennene brukte også lange bukser til arbeid.

Brukte de en lang kjortel, kunne de ha lange strømper under.

På hodet hadde de ofte en hette som gikk ned over skuldrene.

Å lage klær tok veldig lang tid og mye arbeid.

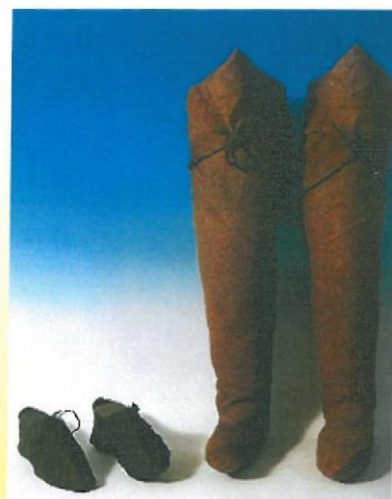
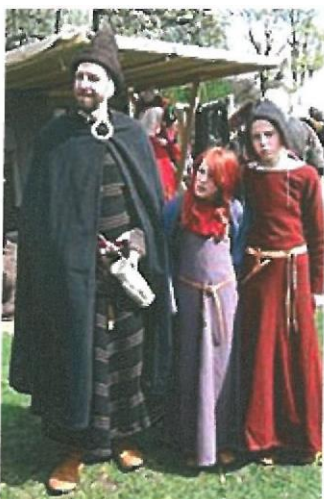
Derfor var det viktig å ta godt vare på klærne.

Lekse til onsdag.

Øveord: kjortel

Les fem ganger. Les minst 2 ganger høyt.

Gjør oppgavene 4-6.

4. Svar på spørsmålene

Hva hadde kvinnene på seg?

Hva hadde mennene på seg?

5. Sett strek under riktig ord i ()

Kvinnene hadde en lang (kino - koie - kjole) med belte på seg.

Utenpå kjolen hadde de en (kappe - kanne -kanin)

På hodet kunne kvinnene ha et skaut eller (heller - hette -hanske)

Mennene hadde en kort (kjortel-kjole-kjorelt).

Mennene brukte også lange (busker - brinken -bukser) til arbeid.

Brukte de en lang kjortel, kunne de ha lange (størmper-strømper-bosker) under.

6. Gjør oppgavene

v – f

Les ordene utenat.

Skriv bokstavene som mangler. Skriv ordene på streken under.

fant

__ __ nt

--	--	--	--

vant

__ __ nt

--	--	--	--

finne

__ __ nne

--	--	--	--

Skriv de riktige bokstavene:

Oda vil ____ nne apen sin.

Ole ____ nt en rar ting.

Lise ____ nt en premie.

Oda ____ nt apen sin.

1. fant	2. vant
3. finne	4. gate

2					
3					
1					
4					

Den første utedoen

Det var vanlig at folk gikk på do ute.

Men de pleide å finne steder der ikke alle gikk.

De første utedoene vi kjenner til ble bygget tidlig i middelalderen.

De bygde et lite hus på stolper med trapp opp til døra.

Disse var felles for mange i byen.

Rundt og mellom stolpene ble det satt opp lave flettede gjerder for å holde møkka på plass.

Badstubad

Det var vanlig at de fleste gårder hadde ei badstue.

I badstua var det bygd opp en ovn av steiner som ikke sprakk når det ble kastet kaldt vann på dem.

Her svettet og dampet folk av seg møkka.

De som badet pisket seg med bjerkeris og dynket seg i kaldt vann.

I byene ble det også bygd offentlige badstuer.

I disse badstuene var det plass til mange mennesker.

Vi vet om noen som hadde plass til femti mennesker.

Lekse til torsdag.

Øveord: utedo

Les fem ganger. Les minst 2 ganger høyt.

Gjør oppgave. 7-9

7. Sett strek mellom ordene

Den første tvedoen

Det var vanlig at folk gikk på dute.

Mende pleide å finne steder der ikke alle gikk.

De første tvedoen evikjennertil ble bygget tidlig i middelalderen.

De bygde et lite hus på stolper med trapp opp til døra.

Disse var felles for mange i byen.

8. Ordliste.

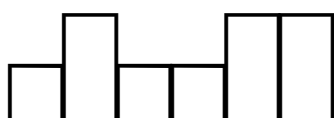
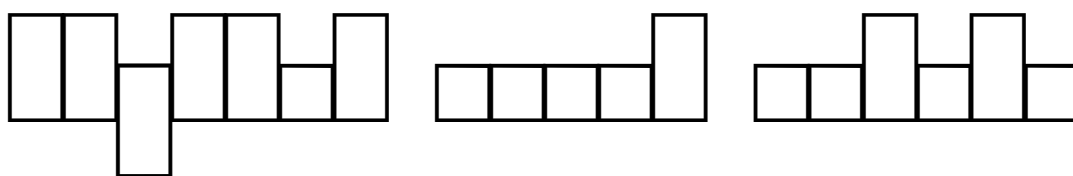
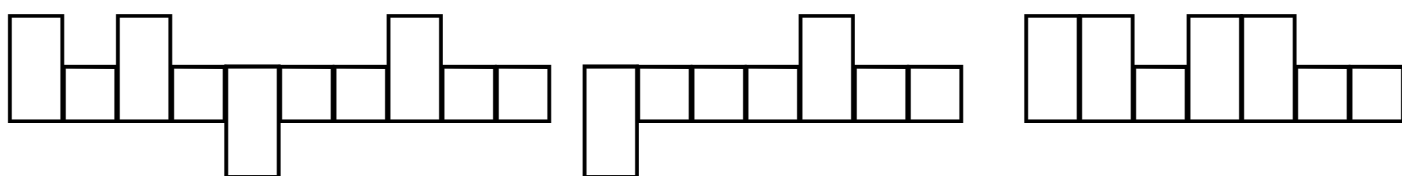
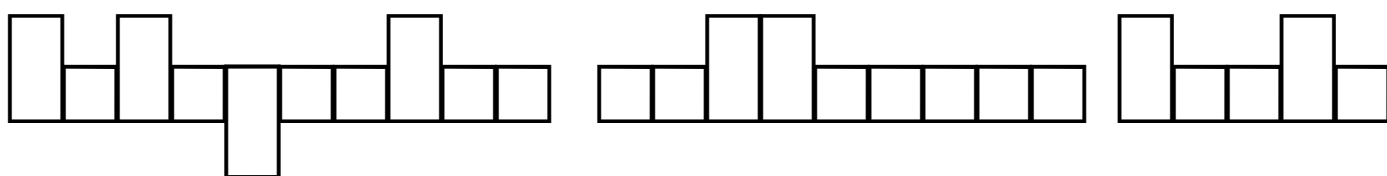
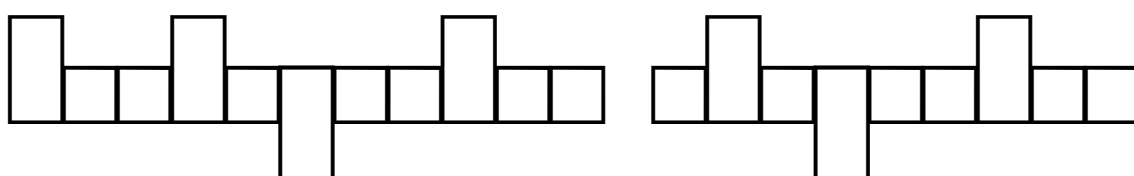
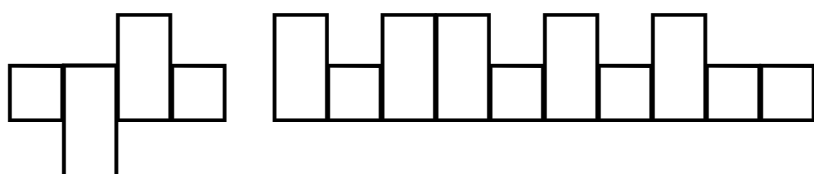
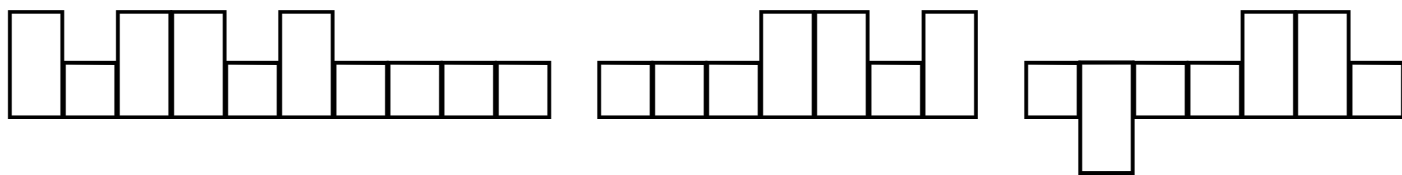
Les ordet. Legg en bok eller noe over ordet. Skriv ordet.

Har du skrevet ordet riktig?

strekker		
urettferdig		
mennesker		
fattig		
middelalder		
litt		
bygget		
plassert		
trapp		

9. Sett ordene i boksen inn i riktige silhuetter.

levde spredte straff prester syke tettsteder bondegårder
folketomme ødegårder halvparten millioner halvparten smittet
flekker flyktet arvet avdøde

Uten såpe

De vasket seg ofte på hendene i middelalderen

—

Både før, under og etter at de hadde spist.

Årsaken til dette var at de spiste middagen med kniv, skje og fingrene.

Gaffelen var ennå ikke kommet hit til landet.

Før såpe ble kjent i Norge vasket de seg med en slags lut.

Denne var også fin til å bleke håret.

Ellers vasket folk seg når de hadde sølt seg til.

Dårlige tenner

I middelalderen pusset de ikke tenner slik vi gjør i dag.

Ble ei tann for vond og plagsom, ble den bare trukket ut.

Tennene ble dessuten mer slitt enn våre.

Kornet de spiste var malt på kverner av stein,

og da ble melet blandet med fint steinstøv.

Tennene kunne også bli brukt når de arbeidet med skinn.

Tannstein og tannråte var vanlig.

Lekse til fredag.

Øveord: middelalderen

Les fem ganger. Les minst 2 ganger høyt.

. Gjør oppgave. 10-13

10. Finn det motsatte av og svar på spørsmålene (Husk full setning)

Hva er det motsatte av:	
nederst:	
kraftig	
varm	
Hvorfor brukte de ikke gaffel?	

Hva gjorde de når tennene ble dårlige?

11. Gjør oppgavene.

Skriv de riktige ordene:

vinne finne fant vant

Mor vil _____ en premie.

Ole vil _____ pus.

Lise _____ reven sin.

Oda _____ apen sin.

Lise _____ en premie.

Reven vil _____ Lise.

Skriv riktig setning til riktig bilde:

Ole fant en kniv.	Oda vant i Lotto.
Lise vil finne reven sin.	Far vil vinne en bil.

12. Gjør oppgavene.

Skriv de riktige setningene:

– vant en premie

– fant åpen sin

– vinne en premie.

– finne pussen sin.

Ole vil _____

Mor vil _____

Oda _____

Lise _____

Skriv en setning med hvert av ordene:

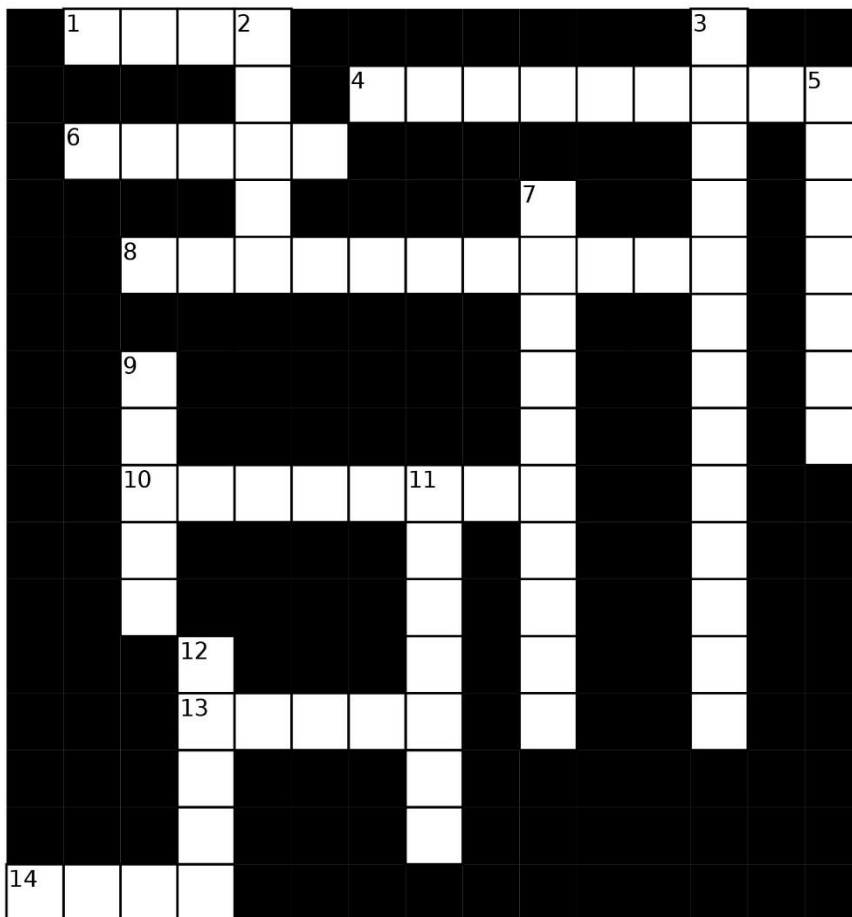
finne _____

fant _____

vinne _____

vant _____

13. Løs kryssordet.

1	Vannrett
mat fra
havet/sjøen	2	Loddrett
en måte å
varme mat på
4	tørket og
saltet fisk	3	periode i
historien
6	motsatt av
lyse	5	skjorte som
mennene brukte
8	tørket og
saltet mat fra
gris	7	tørket og saltet
julemat
10	tørket og
saltet fisk	9	kunne kvinner
ha på hodet
13	mat fra dyr	11	der de laget
maten
14	den vanligste
maten	12	kunne kvinner
ha på hodet